

gave. Det siges her at være klart, at Manden slet intet Tab har, hvorimod Skjønsmændene have sagt, at han har et Tab af 25,000 Rd. Det vilde dog ikke gaae an saaledes her at afgjøre Sagen; efterat have læst endeel Vittringer og Bemærkninger om denne Taxation, naar man forøvrigt ikke kender Noget til samtlige Forhold. Men det forekommer mig at ligge klart for Thinget, at, naar vi have en Lov, hvori det siges, uden al Betingelse, at Møllevangen skal ophæves, og at det Fornødne skal foranstalles i den Henseende, saa er det Mening af Loven, at det skal afgjøres som et ganske privat Spørgsmaal, hvormange Penge der skulle tilkomme Møllens Eier. Det staaer ikke i Mølleloven, at det skal bestemmes ved Lov, hvormeget der skal gives i Erstatning; og, naar der i dets Sted, som oftere fremhævet, staaer i samme, at det Fornødne skal foranstalles i den Henseende, maa dette da være forudsat at skulle ske efter Lands Lov og Ret her i Landet. Naar vi nu uden tilstrækkelig Grund udsætte Udredelsen af den tilfagte Erstatning, saa skønner jeg ikke rettere, end at det er en Tilfidsbesættelse af hvad der er den Privates Ret.

**Monrad:** Ja, det kan ikke nægtes, at det er et Forhold, hvorpaa der ikke er tænkt ved Loven om Møllevangens Ophævelse, at Magistraten vilde gjøre Krav paa Erstatning paa Communens Vegne i Anledning af Møllevangens Ophævelse. Dette er et ganske abnormalt Forhold, og det vilde være meget interessant, om man havde en Taxationsforretning over, hvormeget Byens Tab kunde anslaaes til, ved at denne Forpligtelse for Mølleren til at male for en lavere Tart er ophævet, da disse to Størrelser forekomme mig at staae i nøie Forbindelse med hinanden. Det forekommer mig derfor, at det kunde være ret hensigtsmæssigt, om Aarhus Mølle foreløbigt gik ud af dette Lovforslag — med Hensyn til Varde Mølle Hayes der jo ingen Betænkelse —, eller at der i alt Fald kunde blive truffet en Bestemmelse, hvorved man kunde sikke sig, at der ikke fra Communens Side gjordes Krav paa nogen Erstatning eller Sligt. Sluttelig

skal jeg tillade mig at rette et Spørgsmaal til den høitærede Indenrigsminister. Der staaer nemlig i dette Lovforslag, at Erstatningen skal udredes af Statskassen; men dette Udtryk forekommer mig at være tvivlsomt, efterat Kongeriget har faaet sin bestemte Kassebeholdning, og efterat Loven om en yderligere Fordeling af Kassebeholdningen er gaaet herigjennem Thinget; thi af dette følger jo, at der er forskellige Kasser: saaledes har Monarchiet sin Kasse, Kongeriget sin Kasse o. s. v. Det vilde være mig kjær at erfare af den høitærede Indenrigsminister, om han ved Udtrykket Statskassen har tænkt paa Monarchiets Kasse eller paa Kongerigets Kasse.

**Indenrigsministeren:** Hvad den første Bemærkning angaaer, saa er jeg ganske enig i den og kan kun beklage, at Staten maaskee kommer til at betale Meget; men det er slet ikke derfor, at jeg har hentet mine Indvendinger. Den gjældende Lov om Møllevangens Ophævelse siger, at det Fornødne i saa Henseende skal foranstalles, og dertil hører jo Erstatningsspørgsmaalets Afgjørelse. Det er det, som jeg troer, at man ikke kan sætte sig ud over; om Statskassen herved taber Meget eller Lidt, og, om det er hensigtsmæssigt eller ikke hensigtsmæssigt, maa ligge aldeles udenfor Sagen. Det Tab, som man maaskee ved en uheldig Lov har paaført sig, kan ikke fjernes ved en anden Lov, naar man staaer i Forhold til en enkelt privat Mand, som har den ældre Lov for sig. Med Hensyn til det Spørgsmaal, som den ærede Rigsdagsmand rettede til mig, skal jeg bemærke, at efter hvad Finansministeren har yttret for mig, saa forstaaer han Udtrykket Statskassen som Kongerigets Kasse; men forøvrigt vil Pengespørgsmaalet jo, naar Loven gaaer igjennem, komme frem under en Finantslov eller en Tillægsbevilling, og saa vil det Spørgsmaal blive formelt afgjort, af hvilken Kasse Pengene skulle udredes. Da Finansministeren imidlertid, som sagt, har erklæret, at han derved forstaaer Kongerigets Kasse, vil han som Folge deraf i sin Tid bevirke, at det bliver opført som Kongeriget vedkommende.